

***Педагогічна майстерність, творчість - запорука успіху та формування
всебічно розвиненої гармонійної особистості***

З досвіду роботи заступника директора з НВР

Слобожанської гімназії №2 Зміївської районної ради Харківської області

Фомченкової О.М., 2017 рік

Матеріали можуть бути використані колегами для підготовки до проведення педагогічної ради, секційних засідань та інших методичних заходів.

Мета: стимулювати в педагогічному колективі пошук оптимальних шляхів і засобів підвищення ефективності навчальної діяльності учнів, творчий підхід, активність учителів, підвищувати їхню компетентність, прагнення до самоосвіти, вимогливість до себе, до результатів власної педагогічної діяльності.

Пролонгована доповідь на педраді заступника директора з НВР.

Блок I. Установчо-мотиваційний

Для того щоб ми з вами зараз працювали конструктивно і невимушено, щоб отримати від засідання лише позитивні емоції, будь-ласка візьміть ручки й запишіть три вирази, які слід почати зі слів: «Я мушу...». Наприклад, «Я мушу брати участь у роботі педради». А тепер спробуйте замінити їх на вирази, які почнете зі слів : «Я можу...». Виголосіть про себе з відчуттям ці нові вирази. Усвідомте, які дійсні відчуття й потреби стоять за цими словами. Я сподіваюся, що ви раді тому, що можете ходити на роботу, можете перевіряти зошити, можете брати участь у педраді тощо.

Блок II. Теоретично-інтерактивний

«Від творчого вчителя – до творчого учня» - така цільова установка науково-методичної роботи нашого колективу. Учитель плекає особистість. Але особистість може бути сформована лише особистістю. *Педагогічна майстерність, творчість - запорука успіху та формування всебічно розвиненої гармонійної особистості*, - тема нашої педради. Під час роботи ми визначимо складові творчості вчителя, зацентруємо увагу на елементах педагогічної майстерності, створимо креативне середовище, яке спонукатиме до проявів творчого мислення і поведінки. Що таке педагогічна майстерність? «Це досконале творче виконання вчителем професійних функцій на рівні мистецтва», - вважав К.Д.Ушинський. У чому ж виявляється педагогічна творчість? Формами виявлення педагогічної творчості є: творчий пошук чи експеримент; науково-дослідницька діяльність; творча педагогічна діяльність; творче натхнення; творче самопочуття.

Сучасне суспільство характеризується швидкими, часто непрогнозованими змінами у всіх сферах життя: політиці, промисловості, культурі, освіті. У зв'язку з цим виникає потреба у вихованні самостійних, творчих й відповідальних людей, здатних ефективно взаємодіяти у розв'язанні соціальних, виробничих і особистих проблем. Академічні знання стають менш вагомими показниками якості освіти, їм на зміну приходять такі показники, як стійкість мотивації до пізнання, здатність до самоосвіти, усвідомлення необхідності освіти впродовж усього життя. Саме в цьому контексті вміння вчитися розглядають сьогодні як універсальну й ключову компетентність шкільної та професійної освіти. Формування в учнів бажання й здатності вчитися самостійно називають ще «метауміннями», оскільки все, що стосується навчальної діяльності, ґрунтується на цьому вмінні. «Як розвивати розум учня, поглиблювати його інтелект – одна з найгостріших, не досить опрацьованих проблем шкільного виховання взагалі. Дати знання – це лише один бік розумового виховання, і його не можна розглядати без іншого – формування, розвитку розумових сил», - ці слова були сказані В.О.Сухомлинським ще 40 років тому, але проблема не розв'язана й досі. Інструментом пізнавальної діяльності є логіка, уміння правильно й ефективно мислити. Логічні вміння та навички є базовими, універсальними для пізнання будь-якої сфери діяльності, для вивчення будь-якої дисципліни.

Щоб знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві та соціальні ролі, випускник школи має володіти певними якостями, вміннями. Неодноразово на педрадах ми висували вимоги до моделі сучасного випускника, але якості, якими повинні володіти сучасні випускники з кожним роком розширюються. (слайд «Випускник сучасної школи»)

Школа – це простір нашого життя та життя наших учнів, де вони проєктують своє майбутнє, враховуючи свої можливості. Шкільний вік – пора інтенсивного формування особистості, становлення свідомого “Я”. В цей період у людини закладаються якості, особливості, які потім усе життя визначатимуть її світосприйняття, характер мислення, творчі здібності, реакцію на все оточуюче, вчинки, поведінку. Продуктом освітньої діяльності є випускник – особистість. Особистістю людина стає не відразу, вона визріває поступово і в її формуванні бере участь багато чинників. Навчання в гімназії слід розглядати не як педагогічний процес, а як життєвий, життєтворчий процес, де особистість творить саму себе і своє життя.

Тому основні завдання гімназії:

- створення умов для саморозвитку та самореалізації особистості;
- задоволення освітніх запитів та потреб учнів;
- засвоєння продуктивних знань, умінь;
- розвиток потреби поповнювати свої знання протягом життя;
- виховання для життя в цивілізованому громадянському суспільстві.

Головний екзаменатор наших учнів – життя. Наскільки вони будуть адаптованими до соціального середовища, здатними оперативно приймати правильне рішення в нестандартних ситуаціях, вмітимуть аналізувати та контролювати власну діяльність, залежить насамперед від нас, педагогів.

Отже, головною метою вчителя стає формування в учнів здатності швидко реагувати на запити часу. Якщо ми говоримо про сучасних учнів та сучасних випускників, то й до вчителя треба ставити вимоги, продиктовані часом. Саме вчитель — основна робоча ланка сфери освіти. Вчитель повинен бути носієм культури, виявляти гуманну педагогічну позицію, бути здатним до педагогічної рефлексії, вміти створити культурно – інформаційне, культурно – розвиваюче та освітнє середовище. Працюючи серед дітей, педагогові слід сформулювати для себе головне завдання діяльності — „навчаючи, виховувати особистість”. Це означає, що на уроках потрібно не тільки давати певні знання, але й працювати над розкриттям здібностей і талантів, сприяти розвитку моральних якостей дитини, поваги до друзів, однокласників, дорослих, створювати обставини, за яких виявляються товариські стосунки та взаємоповага. Отже, творчість – неодмінна умова педагогічного процесу, об’єктивна професійна необхідність у діяльності вчителя. Майстерність вчителя полягає в умінні зацікавити учнів своїм предметом і в результаті цього отримати від них бажання навчатися, співпрацювати з однокласниками та учителем у навчально – виховному процесі, виявляти свій потенціал не тільки на уроках, а й під час проведення позакласних заходів. Вчитель вчиться все життя. Саме від вчителя, його особистісних характеристик залежить реалізація навчальних планів, якість освітніх послуг, виховання учнів як у процесі навчання, так і в позанавчальний час. Багато видатних педагогів писали про значення педагогічної майстерності в підвищенні ефективності навчання учнів, створювали модель творчого учителя. Найбільш мені сподобалися висловлювання «Творчий учитель лише відкриває двері, а входиш ти сам», «Творчий учитель це людина, яка може робити важкі речі легкими».

Школа сьогодні відчуває потребу в учителів, який постійно прагне до творчого пошуку, має навички дослідної, експериментальної діяльності, вивчення, узагальнення, впровадження перспективного досвіду, високий рівень інформаційної культури, вміє інтерпретувати новий зміст освіти в методику навчання і виховання, готовий до постійного оновлення знань.

«Методичний діалог».

Творча група досвідчених колег учителів-майстрів своєї справи підготувала проект «Інноваційний підхід до організації навчальної діяльності учнів як умова для розумового виховання», де висвітлено як же використовуючи потенціал інновацій можна виховати та сформувати конкурентноспроможну, творчу особистість, здатну критично мислити?

(виступ І групи: лідер – досвідчений учитель вищої категорії)

Рівень дидактичної компетентності вчителя – це його знання, уміння, особистий досвід, які потребують постійного розвитку й удосконалення. Бути компетентним означає бути здатним мобілізувати у певній ситуації отримані знання і досвід. Те, чого Ви навчилися, важливо, але набагато важливіше те, наскільки швидко Ви можете змінитись і пристосуватися до нової інформації. Метою шкільної освіти є розвиток дитини як творчої особистості

шляхом включення її в різні види діяльності: навчання, пізнання, спілкування. Головне - не дати відповідь на питання, головне – направити на дорогу самостійних пошуків відповідей. Ми маємо створити умови для розумового виховання учнів. Для цього необхідно заохочувати творчі інтереси учнів. Серед важливих чинників, що визначають розвиток творчого потенціалу школярів, первинна роль належить учителеві, неповторності і унікальності його особи. Саме від його прагнення до професійного самовдосконалення, особистісного зростання, наявності в нього професійно-значимих якостей (власна креативність, самостійність, самоповага, рішучість, упевненість у собі), володіння ним сучасними досягненнями науки, методами та технологіями розвитку творчого потенціалу дітей залежить успішність розвитку креативності. Отже, важливою умовою розв'язання проблеми формування креативної особи є виховання педагогом власної креативності. Щоб розвивати творчі здібності учнів, педагог сам має бути творчою особистістю, прагнути подолати в собі силу інерції, шаблону, формальності у викладанні. Тому пріоритетним завданням методичної роботи в гімназії ми визначили розвиток творчого потенціалу вчителів.

А зараз проведемо бліц-тест на креативність (точніше на стандартність мислення). Швидко, не думаючи, назвіть: плід, свійську птицю, видатного російського поета. Переважна більшість назве яблуко, курку, Пушкіна. Відповідно, відмінності у відповідях свідчать про нестандартність мислення, готовність креативно розвиватися.

Креативність (від англ. слова створювати) – творчі здібності індивіда, які свідчать про готовність до створення принципово нових ідей, що відрізняються відвід традиційних або прийнятих схем мислення. Різні вчені дають різні визначення креативності. (на слайдах)

- креативність – це здатність привносити щось нове у досвід (Ф. Баррон);
- здатність породжувати оригінальні ідеї в умовах розв'язування або постановки нових проблем (М.Уаллах);
- здатність усвідомлювати прогалини й суперечності, а також формулювати гіпотези щодо відсутніх елементів ситуації (Е. Торренс);
- здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення (Дж.Гілфорд).

Група учителів визначила для себе важливі умови розвитку творчого потенціалу вчителів та створила свою модель професійної майстерності вчителя «Креативність - важлива умова розвитку інноваційної та успішної особистості».

(виступ II групи: лідер лідер – досвідчений учитель вищої категорії)

Переконана, педагогу в цьому напрямку роботи варто починати з себе. Бо чим більше ми розвиваємо й вдосконалюємо себе, чим повніше реалізуємо свої можливості, тим цікавішими ми стаємо для оточення, тим вагомішим є наш внесок у спільну діяльність і спілкування з іншими людьми.

Придивіться уважніше до своїх учнів. Наприклад, на уроці ви подаєте новий навчальний матеріал. Усі учні уважно слухають, але кожен сприймає інформацію по своєму. Один миттєво охоплює суть і починає нудьгувати, інший розуміє повільно, з напруженням. Третій крутиться, йому важко зосередити увагу тощо. Тому до кожної дитини необхідно застосовувати індивідуальний підхід і диференційоване навчання. Міцне та свідоме засвоєння матеріалу з різних наук можливе за умови правильної організації навчально-виховного процесу, коли кожен учень зайнятий розв'язанням завдання, яке має певну складність, але посилене для нього. Саме за таких умов здійснюють розвиток пізнавальних можливостей та інтересу до навчання. Диференціація передбачає врахування індивідуальних особливостей кожного учня в умовах групування дітей у межах одного класу за певної ознакою:

- рівень засвоєння знань, умінь, навичок із різних предметів;
- нахили та здатність до навчання, рівень розвитку розумових здібностей;
- готовність до здійснення самостійної пізнавальної діяльності – наявність відповідних інтелектуальних умінь і можливостей.

Навчання кожної дитини стає розвивальним, якщо враховується досягнутий рівень її розвитку. Цілеспрямованого формування пізнавальної самостійності досягають шляхом систематичного використання розвивальних завдань оптимальної складності для кожної групи дітей. Одним із шляхів здійснення внутрішньо класного диференційованого навчання є раціональне поєднання різноманітних форм його організації. Їх поєднання в ході уроку для одночасної роботи з різним, але доступним навчальним матеріалом для учнів як з більшими так і з меншими пізнавальними можливостями.

Група учителів, об'єднана під девізом *«Поділимось досвідом»* визначила для себе важливу умову забезпечення максимального розвитку пізнавальних здібностей кожного учня та підготувала проект «Диференційований підхід у навчальному процесі, як засіб для найповнішого та раціональнішого розкриття можливостей кожної особистості.»

(виступ III групи: лідер лідер – досвідчений учитель вищої категорії)

Диференційований підхід має пронизувати весь навчальний процес. Плануючи диференційовані завдання, учитель обов'язково зіставляє їхню мету та зміст із рівнем знань розвитку учнів, шукає спільне в змісті й характері завдань, без чого не можна правильно визначити для кожної групи ступінь складності, необхідний і посильний обсяг роботи. Тільки за цих обставин створюють сприятливі умови для найповнішого розвитку здібностей, бажання й уміння вчитися.

Нині очевидно, що вчитель, який діє в межах звичайної «крейдової технології», значно поступається колегам, які використовують у навчальному процесі новітні інформаційні технології. Велика робота проводиться у гімназії саме в розвитку ІКТ-компетентності вчителів. Неодноразово на педрадах розглядалися питання впровадження комп'ютерних технологій в

навчально-виховний процес. І вже сьогодні майже всі учителі гімназії володіють комп'ютерною грамотністю. Але важливо доцільно використовувати можливості Інтернет-технологій та комп'ютера в навчально-виховному процесі. До того ж розвиток ІКТ-технологій не стоїть на місці. З кожним роком з'являються нові можливості використання електронних засобів навчання. Сьогодні комп'ютер як засіб навчання та його програмне забезпечення мають надзвичайно потужні можливості стосовно організації навчального процесу. Комп'ютерна візуалізація навчальної інформації, яку в більш яскравій формі можуть забезпечити новітні інформаційні технології, позитивно впливає на всі когнітивні процеси, бо під час роботи з комп'ютерними об'єктами у учнів значно швидше розвивається увага, мислення, сприйняття, пам'ять. Інтернет-ресурси дозволяють значно підвищити ефективність роботи в різних видах діяльності і відкривають людині нові обрії пізнання, забезпечують доступ практично до всіх інформаційних надбань людства.

Використання нових засобів навчання економить час учителя, підвищує ефективність презентації навчального матеріалу, дає змогу демонструвати, зберігати необхідну інформацію в пам'яті комп'ютера з можливістю подальшого її відтворення; дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Група досвідчених колег, які завжди працюють в ногу з часом, визначили альтернативність, доступність освіти через використання ІКТ-технологій та підготували проект: «Роль Інтернету у навчанні та дидактична доцільність використання ІКТ на уроках, як умова для формування всебічно розвиненої особистості»

(виступ ІV групи: лідер лідер – досвідчений учитель вищої категорії)

Сьогодні ми ще раз переконалися в тому, що інформаційні технології є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дають змогу необмежено розширити доступ до інформації, урізноманітнюють технології. Такий стан вимагає стійких і традиційних поглядів майже на всі організаційно-методичні основи навчально-виховної роботи. Отже, нагальною потребою сучасної школи є створення умов, за яких кожен учень мав би змогу навчатися самостійно здобувати необхідну інформацію, використовуючи її для власного розвитку, самореалізації, для розв'язання існуючих проблем. Важливо також, щоб учителі були впевнені не тільки у своїх здібностях передавати знання, але й у здатності учнів засвоїти ці знання та придбати навички їхнього застосування. Вирішити ці завдання може сучасний учитель, який не стоїть на місці, постійно працює над собою та удосконалює свою професійну майстерність.

Блок III Практично- рефлексійний (робота в групах)

Гра «Сонце». Вправа «Портрет сучасного учителя».

А тепер завдання для кожної групи: перед вами «сонце» (зображене на плакаті). Групам я роздала по три «сонячних променя». Кожен промінь-це риса характеру сучасного вчителя. Проміння сонця нас зігріють якщо ви назвете ті риси, які повинні бути притаманні сучасному учителю і таким чином ми власноручно з вашою допомогою складемо модель сучасного учителя. (робота в групах)

Орієнтовні риси: тактовність, терплячість, доброзичливість, ерудиція, енергійність, обов'язковість, оригінальність, креативність, мислення, наполегливість, гнучкість, скромність, тактовність тощо

Рефлексія «Думки на папері і вголос».

Учителі дають оцінку роботи педради за п'яти – бальною шкалою, відповівши на запитання.

Результати анкети будуть проаналізовані експертною радою (адміністрацією), та обов'язково враховані у подальшій роботі.

Наприкінці хочу надати декілька порад, особливо молодим колегам:

- пам'ятайте: кожен урок не повинен бути схожим на попередній;
- раціонально використовуйте кожну хвилину уроку;
- використовуйте інноваційні технології, в тому числі ІКТ ефективно, не марнуйте час;
- не спішіть виправляти помилки учнів, краще, якщо її виправлять однокласники;
- кожен учень має бути на виду, до кожного шукайте індивідуальний підхід;
- використовуйте всі наявні можливості для реалізації принципів розвивального навчання.

Цілеспрямована робота педагогів підвищує ефективність та якість навчання і виховання, формує та розвиває інтелектуальну, творчу, компетентну особистість. Давня мудрість свідчить: «Якщо ви продовжуватимете робити те, що завжди робили, ви будете мати те, що маєте». Стань творцем і тоді кожен новий крок у твоїй професійній діяльності стане відкриттям світу душі дитини.

Блок IV Підсумковий

1. Підведення підсумків педради.
2. Прийняття рішень педради.